

REFUTATIO EMISSARUM

pro PARTE SVECICA CAUSARUM

Quibus prætendunt
REG. M^{TEM} SVEC:

Præcipuè adductam
DUCEM CURLANDIÆ
è Ducatu suo in custodiam abducendi,

(cum)
OPPOSITIONE

Verarum Impulsionum

Quibus Rex Sveciæ ad inexcusabile hoc &
Christiano indignum facinus contra innocen-
tissimum & Pacis amantissimum Cur-
landiæ DUCEM se seduci
palsus est.

Nter alia, quibus se omnibus candidis,
& minimè partium studiosis tam
supremi, quàm infimi subsellij homini-
bus suspectos, suasq; actiones fortidas &
odiosas reddidère Sveci, non minimum
est illud in laudatissimum Curlandæ
Ducem commissum facinus.

Intempestivus quidem aliquis à Parte
Svecica declamator, prolixis admodum
& undiq; compilatis circumstantijs ini-
qvum hunc processum, peregrino voca-
bulorum & picto orationis genere colorare ausus est; invitum tamen con-
fiteri oportet, Ducem à Reginâ Christinâ Neutralitatem obtinuissè;
quamvis arbitretur, illam, utpote aliquot antè annis, quàm ad bellum &
apertam hostilitatem deventum esset, obtentam, neque à moderno Rege,
sed solùm à Reginâ Christinâ concessam, certisq; conditionibus & legibus
restrictam, quæ, ut sibi persuadet, à parte Ducis non observata & impletæ
sunt, nullius valoris esse.

Quamvis verò varij illo scripto contenti, & fundamento destituti
discursus, ipso intuitu vani, & sufficienter antea confutati sint; in gratiam
tamen illorum, qui veritatem diligunt, medijs destituti omnia penitus &
ex amissi indagandi; & præsertim ne Medano huic scripto ob silentium
fides habeatur, operæ pretium esse duximus sequenti informatione rem-
uberius exponere.

Postquam, vigore Pactorum induciarum Stumbdorsianarum 26.
annorum, Procuratorium munus Pacis, Duci Curlandæ (utpote cujus,
habita ratione sui Ducatus, in quo prioribus annis proh dolor! ærumna-
bile bellum Suecicum primordium cœperat; plurimum intererat, pace
frui) impositum esset; initio statim suscepti Regiminis, omni, quâ pote-
rat diligentia & studio, salutiferum hoc opus Tractatum Pacis, apud
utrasq; Poloniæ & Sveciæ Coronas, tam per delegatos, quàm crebras literas

(prout ipse fatetur discurrens) quàm instantissimè urgebat; donec eò res devenit, ut, cum utriusq; coronæ legati cum Dominis Mediatoribus binis vicibus Lubecæ convenissent; Illi, à parte Svecicâ constituti, in præliminaribus subsisterent, & licet ab alterâ parte æquisimæ proponerentur conditiones, quibus, quod forsitan in Præliminaribus desiderabatur, refarciri, & nihilominus ad id, quod caput & summa rei erat, progressus fieri potuisset, impossibile tamen factum fuit, ut ut maximopere laborarent, & eò omnes vires intenderent Domini Mediatores, Svecos à præconceptâ opinione dimovere: quò pacto non major ex posteriori quàm priori conventu fructus redundavit. Verùm cum Domini Commissarij Svecici, & prædictorum Pactorum: Quod si Pacis Tractatus semel atque iterum non successerint &c. Perversè & contra sensum explicare non erubescerent, unice eo inclinantes, ut sumptuosum iteratâ vice institutum congressum eluderent, nil certè aliud exinde præsumi poterat, quàm, omnia à parte Svecorum sub prætextu quidem pacifici animi, reverè autem ideo facta esse, ut causam haberent quocunq; modo à pactis Strumdorfsianis recedendi, & vinculum illud prædictarum induciarum, utut firmissimum, leviter & frivole, prout eventus docuit, dissolvendi.

Quo præviso, Dux, tanquam Princeps prudentissimus, spe tamen fretus, Svecos fidem datam, stipulationes, manum & sigilla, non secus ac tempore Regis Gustaphi Adolphi inviolabiliter servaturos, nihil Ducatui suo magis conducibile existimabat; quàm, ad Exemplum Domini Antecessoris antè Neutralitatem impetrare, quàm ignis in cineribus jam tum gliscens, in flammam erumperet.

Misisis ideò quibusdam ad Serenissimam tunc temporis regnantem Christianam Reginam, Regniq; Senatores; debito modo, in omnem eventum, Neutralitatem petebat: quam S. R. Majestas & Dni. Senatores, post multas consultationes & deliberationes, in solennissimâ formâ, & quidem, non ut simplicem & nudam Neutralitatem, mutatione temporis, occasionis & status Ducatus, pro lubitu, immutandam; Verùm ut perpetuam à S. Majestate & Regni Successoribus, sanctè, firmè & inviolabiliter servandam, concedebant.

Verùm equidem est, prout Instrumentum Neutralitatis (Svecicæ fidei annexum) evidenter demonstrat, sæpè dictam Neutralitatem perpetuam, certis conditionum cancellis inclusam esse; quatenus nempe vicissim obser-

observatione earundem Dux teneretur; Verùm Declamator non vere-
 tur dicere, eandem Neutralitatem tanquam rem levem (non illam perpe-
 tuam dicit & à Proceribus Regni, sed à Christina Regina solum datam,
 quia forsàn suo instituto non convenit) nullius valoris & roboris esse:
 Primò, quia aliquòt annis ante belli initium obtenta: Secundò, quia non à
 moderno Rege Carolo Gustavo concessa. Quasi verò Christina Regina
 Regia potestas tam brevi temporis intervallo, modis & horis circumscrip-
 ta fuerit; ut extra illa, Regiam suam clementiam, gratiam & favorem
 Duci conferre non potuerit, modernumq; Regem non teneri, ejusmodi
 solemnità acta Antecessorum suorum (quæ perpetuum Robur habere de-
 bent) præsertim tantæ suæ Benefactricis Manum & Sigilla reverenter &
 inviolabiliter servare, quod pluribus in Svetica fide deductum est: Existi-
 mat quoque conductitius ille Discurrens, leges citatas prænominatæ Neu-
 tralitatis à parte Ducis minimè observatas, quin potius iisdem è Diametro
 repugnatum esse: quâ de re multa quidem verba facit, nil quicquam cer-
 tioribus argumentis confirmat, & in æternum rationibus vero consonis,
 fidem verbis facere non poterit: Nihilominus tamen non solum in colo-
 rando & palliando in Ducem commissio facinore summopere laborat iste
 Nugigerulus; Sed in eo quoque (uti videtur) non acquiescunt Sueci, se
 contra datam fidem, stipulationes, honorem & conscientiam, manum &
 sigilla Ducem spoliasse, expilasse, Ducatû privasse, & deniq; cum totâ Illu-
 strissimâ Ducali familiâ abductum, in hunc usque diem ibidem strictissimâ
 custodiâ, quâ tandem si non ex mœrore & animi ægritudine, defectu tamen
 commeatus miserè ipsis moriendum & per eundum est,) asservare, sed in-
 super apud genuinum Dominum Serenissimum Regem Poloniae Proce-
 resq; Regni celebratissimos injuriosè & obrectatoriè diffamare; ac si diu
 antea absolutus absq; recognitione superioris esse & absolutum in Nobi-
 les & Ordinem Equestrem dominium habere affectasset. Omnia, in hunc
 unicè finem, ut malè audiret ab omni culpâ remotus Dux, à S. R. Majestate
 derelinqueretur, Domini Senatores Regni, instantibus Pacis Tractatibus
 nullam prorsus ejus curam haberent, sui; Nobiles & ordo Equestris
 extremè ipsum averfarentur.

Verùm, toti ferè orbi doli & technæ Svecorum jam innotuère, è con-
 tra cuiusvis, qui Ducis notitiam habuit, satis, superq; perspectum est, ipsum,
 utpote singulari à Deo intelligentiâ, sagacitate, & prudentia præditum,

& à Natura candido verè & ingenuo animo ornatum, non latere potuisse, Ducatum inter ejusmodi vicinos, quos semper suspectos haberet, situm, quibus utpote viribus impar, solus resistere non posset: & propterea toties sibi oblatum à Svecis absolutum Dominium (uti pluribus sequetur,) respuisse. Tantum abest, ut illud inhierit, quin potius clementissimo Domino suo Rege Poloniae contentus constantissimè animum induxerat, se juramento, Sac: Regi Majestati & Coronæ Polonæ, præstito, tanquam Vassallum ad ultimum vitæ halitum firmissimè & immotè inhæsurum. Absoluti quoque Dominij desiderium in Ducatus sui Nobiles & Equestrem ordinem, tanquam liberam Nobilitatem, nunquam illum incescit; Siquidem Illi Ducem, ut Verum & naturalem Dominum & Principem respectu & obedientia non invitè prosequerentur; Ut hinc eo magis Sac: Reg: Majestas Dominiq; Senatores, Nugivendi hujus Svecici prolixis ineptijs non alio quam calumniarum & figmentorum nomine acceptis in constanti Regiâ gratiâ & favore erga Ducem utpote fidelissimum Vassallum, perseverandi causam habeant.

Mirandum tamen est, quas porrò consequentias Duci affingere audeat Somniator; ac si cum Russis & Lithuanis commercium, ad civitatem Mytoviensem devolvere, animum induxerit: quasi verò adeo simplex esset, ut nesciret, æquè impossibile esse factu Russicum Commmercium, Mytoviam versus detorquere, quàm fluvium Dunam eò derivare: accedit, Civitatem Rigensem minimè hoc concessuram: & quid deniq; lucri Duci exinde sperandum? quippe cui nihil optatius, quam pace gaudere, tantum abest, ut sibi negotia facessere bella & damna in sui perniciem ciere, voluerit. Manufacturis, quantum Aulæ Necessitati sufficiebat, non immeritò usus est. Naves quoque non propter Mytoviam, (quo nulla earum unquam pervenit, utpote operæ pretium non factura,) sed propter alios usus extractæ; proinde non est, quod Declamator Svecicus circa peregrinas res sollicitus tantis distrahatur curis.

Sed ad priora & Pacis Tractatus revertamur. Postquam S. R. Mtas. Pol. ad Regis Sueciæ, ejusdemq; Regni Procerum literas, cupidissimum Pacis animum contestaturus, Plenipotentiarijs suis Commissarijs Stockolmiam ablegatis, Ducem Procuratorij sui muneris admonuisset; nil quicquam in se desiderari passus Dux Cancellarium suum, ut antea Lubecam, quoque Stockolmiam sufficienti instructione, credentialibus & plu-
ribus

ribus requisitis amandavit. Qui, ut illuc devenit, ad audientiam à Rege admissus, omni quâ par erat, observantiâ & reverentiâ creditivas literas porrexit, nullius oblatae subjectionis (ut Nugator non erubescit dicere) mentione factâ, ea solum, quæ ad promovendam pacem summè necessaria erant, proposuit. Postmodum verò, cum iteratâ vice tractatus abrumperent Sveci, & licet optimâ ipsis offerentur conditiones, (quas ut assequi licet, nunquam obtinebunt) ita, ut, intra paucarum horarum spatium, Pax concludi potuisset, tamen in innocenti se sanguine volutare, manusq; prædationibus & expilationibus implere potius, quàm honestam & Christianam amplecti Pacem maluerunt. Cum itaq; receptui canerent, Cancellarius quoque Curlandiæ debito modo Regi valedixit, miserando fumoperè infelicitatem & infructuosam reassumptorum tractatuum rptionem, ulterius instans; quoniam S. Majestati loco Pacis cruentum amplecti bellum placuisset! se nihilominus sperare, & nomine Domini & Principis sui humillimè precari, ut S. R. Majestati placeret à Regina Christina obtentam Neutralitatem sanctam tectam servare, & idcirco ejus loci Campiductores & castrorum Præfectus sufficienti mandato instruere dignetur. Hæc à Rege fide factâ promissa sunt, se nimirum Regni Thesauriario Magno Gabrieli de la Garde hoc munus injuncturum, ut nihil prorsus Duci metuendum esset. Hæc & non aliâ ratione quantum nimirum licebat, & à Neutralitate alienum non erat, Regni tum temporis Cancellarium de reciproca amicitia & benevolentia asscuravit Cancellarius Curlandiæ.

Tum Comes à Lavenhaupt, statim ut Rigam venit, Duce per officarium aliquem Magnum de adventu suo certiore facto, sibi à Rege mandatum, Ducem ejusdemq; Ducatum & Incolas, damno & incommodo immunem servare, exposuit. Accepto hoc nuntio lato (utpote vigore Neutralitatis profecto Dux, grates egit, offerendo vicissim animi propensionem ad omnia Juri Neutralitatis conformia officia præstanda. Interim Paulus Helms Secretarius Status identidè & frequenter ad Ducem venire jussus, id, cujus ante mentionem fecerat Cantersteinius Secretarius Regius, absolutum nempè Dominium, qua valebat blandiloquentia maximoperè deprædicavit; hoc fine, ut unâ cum illis cooperaturus Dux in partes Svecicas transfiret; à quo tamen maximè abhorrebat, optimum factu ratus obtentæ Neutralitati firmiter & immotè inhzrere.

Cum

230 Cum quoque brevi post Dominus Comes Magnus Gabriel de la Garde Generalissimus in Livoniam & Rigam venisset, Ducem de adventu suo pramonitum de Regis sui gratia, favore & animi propensione, perinde ut Comes à Lavenhaupt multis verborum lenocinijs, id ipsum contestando, certiore reddidit: quod ipsum Dux grato, ut par erat, animo agnovit. Et hæc illa est consideratio, quam (ut Somniator autumat) sibi apud Svecicos Magnos Ministros, Regemq; ipsum Dux conciliavit cujus ope, exorto, belli incendio, se, suumq; Ducatum ab omni offensione & onerum impositione liberaturus.

Verum sicuti sus, (ut proverbio dicitur) in sacco occultari non potest; ita ipsum discurrentem concedere oportet, quo animo candido scilicet & ingenuo omnia ista verborum ornamenta & oblationes factæ, profectæ fuerint, quid animo contra Principem foverint. Tum ratio status dictabat Ducem, tanquam vasallum Regni Poloniae, respectu Terrarum, earundemq; situationis communicationem cum Lithuanis & Samogitis habentium libertate & securitate frui non posse: oportere illum, ut actorem scenæ interesse, i. e. Svecorum sequi partes. Item hoc per Paulum Helms, satis tempestivè, & antè offerebatur, quàm Sveci in Lithuaniam arma movissent: Dux verò suæ à Regina Christina, impetratæ Neutralitati perpetuæ simpliciter inhaerens, nullo se modo ab eà distrahi patiebatur, utpote cui nunquam in mentem venerat, apparentibus destitutus rationibus Svecorum obedientiæ se mancipandi Lithuanorumq; deditionem sequendi (prout nugivendus sine fronte, & fundamento in cerebello suo venenoso hæc comminiscitur) siquidem tunc temporis Campiductor & Princeps Radzivilius, satis instructas contra Moschos, copias habebat, ipsiq; Sveci æquè ac Dux ipse subsecutam cladem, & hinc causatam deditionem Svecis non prævidere, tantum abest ut sua consilia super ea fundare potuerint, quin hanc potius Dux spem conceperit, Principem Radzivilium non solum Moschorum sed & Svecorum viribus, quorum numerus vix 3. vel 4.000. æquabat, sufficienter resistere potuisse. Ex ea consideratione Sveci ulteriorem Duci molestiam facessere, & ad obedientiam compellere inconsultum esse arbitrabantur, sed effectivè sua Neutralitate gaudere concesserunt.

Cum verò adversâ premeretur fortunâ Princeps Radzivilius ut pedem referre cogatus, militibus frena obedientiæ excutientibus omni medio desti-

desistueretur, reliquam Mag: Duc: Lithuaniae partem à Moschorum in-
gruentium viribus liberandi, tum Lithuani (prout in ejusmodi extremi-
tatibus usu venire solet) existimabant, sibi à Svecis, qui tunc à latere sta-
bant multum auxilij allatum iri, seque strenuos habituros defensores, si ad
eorum Protectionem devolarent. Quo tandem post varios Tractatus &
Svecorum magnas pollicitationes res devenit. Dux verò Curlandiae,
utpote nunquam vel à prædicto Principe Radzivilio vel Proceribus Mag:
Duc: Lith: in consilium vocatus, sese ejusmodi rerum peregrinarum &
minus ad se spectantium, nullo modo participem fecit, limites Neutrali-
tatis suæ nec in minimis transgressus.

Cùm itaque sibi persuasum haberent Sveci Lithuaniam jam totam
à se absorptam; ad solitam rediére cantilenam, Ducem de novo urgendo,
ut se eorum protectioni nolens volens subiceret. Cùm hoc quoq; flocci
penderet Dux perpetuâ suâ Neutralitate, tanquam firmissimâ anchorâ
nixus, (ad cujus rati habitationem tamen nec affirmativè, nec negativè re-
spondebant,) ad novos illum primò Tractatus impellebant, in quibus ta-
men eâ ratione quoque convenerunt, ut interpositò brevi temporis spatio,
summâ 50000. Talerorum solutâ, Duci Neutralitate suâ frui liceret, inte-
gro contractu ad R. Majestatis ratificationem, certis modis & conditioni-
bus postmodum à Rege obtentam, (prout in Sveticâ fide uberius deductû,)
misso. Cum tamen nihilominus ære soluto Suecorum arma æquè in
Polonia atque in Prussia, magis magisq; feliciori succederent progressu;
Spe indubitatâ freti Sveci se, Regem suum in Regem Poloniae creatum,
tanquam Septentrionalem Monarcham brevi reverturos, Posvolensis
Transactionis eos oblivio coepit, misso Regio Legato Skittio Mytoviam
Principis sedem; hic postquam à Duce propter respectum Regis sui omnis
honoris cultu exceptus, ad Audientiam admitteretur, primò id proposuit,
ut Svecicum aggrederetur lusum Dux, quippe caniculas tres canemq; (ut
appellant nigrum) in manibus habentibus, impossibile esse ludum perdere
posse; promittendo ipsi Res magni momenti, & æquè ac Sathanas Chri-
sto Salvatori nostro Gloriam hujus mundi, absolutum, nempe toties di-
ctum, Dominium, nomine Regis sui Duci conferendum, Magnumq;
Ducatum Lithuaniae, Samogitiae, Livoniae & quicquid præterea in votis
haberet, ostendendo. Verum Dux, ut Princeps prudentissimus, auribus
Syrenum cantui oclusis perpetuâ impetrata Neutralitate, & Posvolen-
sibus pactis nixus, otiosum potius spectatorem, quam incertum lusorem,

agere malebat: nullis interim correspondentijs, nullis artibus & technis (prout calumniosè Nugigerulus scribit) usus, neque cum Principe Radziwilio, nec Lithvanix Proceribus & Moschisullo alio quicquam in occulto egit, nullisq; eorundem negotijs, quo nomine veniant, nec per directum, nec indirectum sese immiscuit, Deo unicè & justissimæ Regis sui causâ confidens, firmis simâ spe fretus: (Cum tandem bona causâ triumphet.,) Sac: Reg: Majestâtê salva Corona & sceptro caput super hostes elaturam. Neminem itaq; tam obtusi ingenij esse autumo, ut Rabulæ hujus in vulgus sparsis contumelijs, calumnijs, & otiosi Cerebelli commentis fidem habeat; donec authenticis documentis fidem verbis fecerit, quod dudum fecisset, si absque veritatis naufragio & divulgare licuisset, cum totum Ducis Archivum curiosâ perscrutatos manu nil quicquam eorum latere potuerit; Verum æternum id probare non poterunt. Schonix licet mendaces vulpeculæ vastarum ædium in Curlandia abdita, & relictos cinerum cumulos perfodiant; ejusdem tamen farinæ literas non repertum iri, certum est, quibus Nugator aliquis è Croneburgo in lucem missis prodit, ex singulari scil: Providentia Dei in Schonix per vulpeculam captam & in desolata Rustici casâ è cineribus erutam, magni momenti consilia revelata esse.

Postquam Dominus Legatus Skitte per illices suos expositos, utitur, fraye canerent; Ducem in casses Svericas pertrahendi in vanum laborasset; aliâ via rem aggressus, Ducem vi & minis eò compellere proposuit, ut Investituram eo, quâ antea modo à Reg: Majestate & Regno Poloniae collata esset, ex nunc & impofterum à Rege Sveciæ conferendam acceptaret. Lolio interim discordiarum disseminato inter Dominum & subditum, Ducem & Nobiles, ut alterutram partem eò citius ad eos confugere, eorumq; auxilium implorare oporteret. Verùm Justissimus Deus, eluso Achitophelis consilio, tantum Negotij facescivit Svecis, ut de reconciliando Duce solliciti Neutralitate sua frui permetterent. Si quocunq; modo cum Lithuanis & Samogitis, communicato invicem consilio colluisset; nihil factu facilius fuisset, quàm Dominum Comitem de la Garde, Comitem à Lavenhaupt, & Dominum Legatum Skittium S. R. Mti. Poloniae, tanquam acceptum munus Warfaviâ mittendos, retinere. Quod tamen Neutralitatis respectu in detrimentum sui candoris effectum dare noluit; sed omnes & singulos partim terrâ, partim aquâ, una cum aliquot centum officialium, quam gregariorum Militum equestrium & pede-

pedestrium, qui è Lithuaniâ in Curlandiam, tanquam tutissimum Portum confugerant, sufficienti instructos comitatu, securè demisit. Multos itidem illustris conditionis Nobiles captos, virilis & muliebris sexus, ad eorum petita, redemit, quo nomine tanquam Princeps Neutralis non exiguum amicitiae signum contestatus est, quod meritò gratiori animo agnoscere decuisset.

Hinc factum, quod multi delegati Lithuanici, non, ad Principem, sed Legatum Skittium missi, Mytoviam venerint, & gravissimè de exorbitantijs à Sveco Milite perpeffis conquesti, remedium petierint. Inter alios verò ingentes in Lithuaniâ, & Samogitia, ut gente libera commissos excessus hi præcipui erant. Non solum pro lubitu, inauditis & gravissimis contributionibus nullo habito respectu personarum impositis, per Rigenses quosdam belli Commissarios, ante haecibus vendendis occupatos, per vim Incolas affigebant, vexabant, & eâ ratione ultimam fortunarum guttulam exsugebant; sed æquè Officiarij, ac Gregarij Milites cuscunq; conditionis essent, quicquid vultureis oculis intuerentur, vel apud Nobiles, vel Cives, vel Rusticos; seu vestimenta, arma, equos, & si quid aliud esset, quod placeret, per vim auferrebant. Quid quod nec foeminae & Virgines immunes essent: Nullus quippe honestæ vitæ maritus uxorem suam, filiam, & servam precibus redimere poterat; sed continuo audiebatur: Tu Polone, canis, scurra, & similia, meum hoc est, tu quoque, & quæ possides meae sunt: Vt plures taceam excessus ubi honestis matronis & impuberibus non parcebatur, in templis & inter sacra pileis spoliebantur, mulieres è subfellijs protractæ, & denudatæ, in terram projiciebantur; Sacerdotibus inter celebrationes & consecrationem Missæ fumum Nicotianæ in oculos efflabant; calicem è manibus ejiciebant, ejusq; generis plures insolentias, quas hoc loco recensere impossibile est, nec fando auditum à Turcis & Tartaris unquam commissas esse, perpetrabant. Si fortè quidam eminentioris conditionis, Officiarij, & Praefecti Provinciales ad Comitem Lavenhaupt, de crudelitate conquesturi venissent, ad audientiam admissi non sunt, sed respondebatur: Expectet ante fores scurra, nonnullis eorum per Excubitores de scalis precipitatis. Cum Mytoviam, ut ante dictum, ad Dominum Legatum venissent, non plus inde solatij reportabant, & contumelioso Asini ac stulti titulo (æquè ac Svecica ista mancipia huic titulo asfveta) demissi, lachrymabundi domum revertebantur. Si aliquando dignioris conditionis sibiq; notos Officia-

rios ad epulas Dux invitaret; pro injuriâ & contumelia id reputabat. Legatus, existimans, non decere ejusmodi Scurras: (licet Præpositus, seu judex terrestris, sive signifer Provincialis esset) una cum Legato Regio mensæ assidere. Quicquid vel lachrymis querebantur, præsertim raptus, & per vim uxoris & liberis illata stupra; contemptum cultus divini, profanationem templorum, cachinno excipiebat. Et quâ ratione in alios animadverteret, qui eodem vitio ipse laborabat; siquidem Senator hic & Baro, illustris cujusdam Nobilis filiam unicam 12. annorum Virginem, ob formæ venustatem, parentibus per vim manibus & oculis quasi ereptam, pro Concubina secum circumduxit: & quidem adeo omnem pudorem absterferat, ut non vereretur, toto illo, quo Mytoviæ commorabatur tempore, non habitâ ratione præsentis Illustrissimæ Personæ Principis, libidinis suæ cupiditatem explere. Tempia ædesq; sacras nihili faciebat, quia enim nulli addictus erat religioni, sacras ædes non majoris æstimabat, quam suile, & (sit venia dictis) Lupinar ipsi acceptius Templo fuit, Lutheranam Religionem penitus despiciatui habebat, Calvinianam oderat, & Catholicam, toto animo averfabatur. Resurrectionem mortuorum, & futurum extremum Judicium non credebat, Principalis Maxima hæc erat: Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas. Hinc illa Justitiæ administratio!

Hæc vera illa scaturigo, unde omnes Svecorum res adversæ in Lithuaniam & Samogitiam originem traxere: hinc justa vindicta, & subsequuta horrenda cædes (prout eam Declamator appellat) tanto se impetu effudit, ut rubram inundatione tot millia Svecorum capita supergressa, unius ferme diei spatio maxima eorum pars suffocata miserè interierit.

Moschum quod attinet, fatendum equidem est, multos à S. Car. Mte. Legatos, Tabularios quoque ad Ducem, partim de certis quibusdam Negotijs, partim securi transitus ergo missos; omni quâ decebat reverentia & civilitate, utpote tanti Monarchæ nuncios susceptos, per Ducatum comitari jussit Dux: certè non ex necessitate, minùs vigore perpetuæ Neutralitatis tenebatur, antè à Domino Skittio veniam impetrare, quàm ejusmodi Legatos à quorum Principalibus itidem Neutralitatem obtinuerat, admitteret. Sufficit, nihil prorsus cum illis, vel quocunq; alio elanculum & occultè à Duce actum, neque per Lithuanos tractatum esse quicquam, impetratæ à Svecis Neutralitati contrarium, vel quod ullo modo præjudicio & damno esse potuerit: Vt neque Neutralitati adversabatur, sed juri

gentium conforme erat; Regis Daniae, Electoris Brandenburgici, Moschorum, Anglorum, aliorumq; Legatos, qui non in occulto latebant, sed publicè in Residentia Ducis comparebant, quocunq; placeret securè per Ducatum comitari.

Quod verò porro urgeat Declamator; Ducem cum illis colluisse, contra Svecos impulisse, omnia suis consilijs fomentasse, ignem, qui in Livonia parabatur, fuisse; & quas præterea calumnias evomit, documentis hæc, ut antea dictum probanda sunt: In quibus abducendis si defecerit; non agrè ferat, si ad propositam ab illo quæstionem; Nonne verum fuit? responsuri sint pueri, non est verum, mentiris Domine.

Quòd dixerit Dux: se à Moschis oblatum auxilium posse & nolle repudiare, ad hoc Domini Legati Urbanitas, & civilia Svecorum tractamenta Ducem impulerunt: Siquidem non solum Illustrissimos Principes impijs & impudentissimis verbis lacerare, minis & contumelijs adoriri, verum Illustrissimam & nunquam non satis laudandam Ducissam, quæ toto ferè Orbe Judice, respectum meretur reformare ausus, dicendo: Non opus esse tanto servitio tot Nobilium Virginum; duæ sufficerent, totidemq; puellæ. Nec Duci quoque tanto comitatu & apparatu aulæ necesse esse, satis superq; esse duos Nobiles habere, & par puerorum Nobilium; reliquos sumptus militiæ Svecicæ statuiq; Regis sui conservando, impendendos esse. Et quos præterea agrestes, & incultos protulit sermones: ut mirum non fuerit, si Dux ut generosus Princeps (modo per Respectum erga S. Majestatem Reg. licuisset) impatientiâ motus, tantam injuriam in Legato vindicasset.

Moschorum interim oblatum, & in omnem eventum sibi usui futurum auxilium, adversos illos, qui contra Neutralitatem quicquam obtrudere conarentur, neutiquam acceperit; tantum abest, ut eo usus sit, nulli præterea Svecorum hosti munitionibus, pulvere nitrato, & plumbo auxilio fuit, & hæc ratione nullo modo contra Neutralitatem, quicquam egit.

Commeatum verò quòd attinet, ipsimet Sveci initium fecere, non solum aliquoties annonam militarem in Ducatu per vim corradendo, sed Piltoviam usq; tandem in Prussiam pro lubitu quacunq; per Ducatum excurrendo, omnia è Diametro Neutralitati repugnantia, & in Domini & subditorum ruinam vergentia; ut immanes qui intercesserunt taceam excessus.

Hæc illa urbana & civilia tractamenta, hic ille Affectus Regiæ gratiæ & favoris à Svecis Duci exhibitus: Inter quæ tamen optimum hoc erat, quod perpetua sua Neutralitate frui permetteretur Dux; verùm, prout experientia docuit, Non tam libenter, quàm reverenter, prout ipsemet, Declamator in adducto fatetur scripto; Demortuum Campiductorem, Comitem à Lavenhaupt jam tum in Mandatis habuisse; proprius ad latus Duci accedendi, & ad æquitatem compellendi, hoc est, elusâ Neutralitate Ducem pessundandi, nisi id tunc temporis, ut jam dictum Clementissimus avertisset Deus. Et tamen ad omnia hæc tacendum, & grates insuper, agendas esse, existimant.

Omnes sibi illatas injurias patienti perpeffus est animo, Dux laudatissimus ut suâ per diversissimos actus toties confirmatâ Neutralitate frueretur; eâ tam verbis, quam factis, una cum Illustrissima Conjuge usus Modestiâ; ut nemo, quisquis sit, vere affirmare possit, ejusmodi contumeliosa verba (prout Cavillator & Rabula innuit) nec in Curlandia nec Regiomonti Borussorum à prudentissima Ducissa, unquam audita esse: tantum abest, (quamvis minus injustum fuisset) ut Serenissimum Fratrem à Parte Svecicâ revocare laborarint: Siquidem S. Elect: Serenitas pro sua qua valet illustri prudentiâ, ea, quæ ex re sibi futura essent, satis superq; intellexit, & præterea tot tantisq; instructus celeberrimis Ingenijs, non Illustrissimæ suæ sororis, utpote foeminei sexûs consilio opus habuisse; ut, taceam, quàm ab Illustrissimæ Ducissæ solenti prudentiâ alienum fuerit, sese rebus tanti momenti intricare, prout futuri huic insimulationi singulari quâdam Apologia sufficienter alibi responsum est. Verum, ille omnesq; qui in hoc passu alijsq; fictitijs his insimulationibus inhaerent, vah! quantum à veritatis tramite aberrantes, in spinosos mendacij sentes irrititi incidunt; ut sagacissimis licet Electoris Saxoniae canibus vestigia persequentibus, Svetica hæc animalia è latibulis propellere, difficile foret. Non secus cum Rabula hoc tam liberè & audacter calumniante, comparatum esse videtur; ut verè in illum quadret tritum illud: Qui semel Verecundiæ fines transgressus est; illum oportet esse gnaviter impudentem: Quippe non acquiescens, se Ducem omnis culpæ expertum, fictitijs suis accusationibus, quas, obruisse; sed præterea Cæsareæ, Regiæ & Electoralis dignitatis Personas obtreâre, & venenoso calamo perfringere, impudenter audet: cum minimè ut privatum de Magnatum & Principum actionibus judicium ferre, sed potius tacere decuisset.

Serenissimus Elector Brandenburgicus in ærumnabili hoc bello se Principem fortissimum, sibiq; à Deo conceditarum Provinciarum strenuum Conservatorem semper gessit: cum verò à Svecis contra sancitam semel pactiōnem derelictus, irreparabile in Prussia caperet damnum; nullo certi Juris Vinculo obstrictus tenebatur, se in Svecorum gratiam, prout Ragotzio evenerat, Regionibus, proprijs aris, & focus expulsum, victoris jussa operiri, siquidem Electoralis suæ Celsitudinis actiones Orbi terrarum abunde innouerunt; adeò ut his Tenebrio quoque acquiescere possit. Interim, quoniam ulterius instat, Ducem Curlandiæ in vilipendium Fortunæ Svecicæ, Independentiæ scopum, fortassis etiam ambitum antehac Lithuanix & Samogitiæ Generalatum consequendum, & quidem ultimum hoc fortè peculijs ad instar, & nescio, quænam Livonicæ Regna, sicut ipsa Thraſonis verba sonant, appetijſſe: similiter hoc quadrat & concluditur, ut si aliquis colligere vellet; Fortassis Nugigerulus iste incertus & commentitij famosi hujus libelli concipista, stolidus est; ergone illud verum? Ejusmodi res, Amice, de Principibus, terrarumq; Dominis non præsumendæ, sed firmis rationibus probandæ sunt: Si enim Præsumptionibus judicare licet, quis innocens erit?

Anglicum Legatum quod concernit, non is ad Ducem missus erat, nec Curlandiam, sed Rigam petierat, nec illinc ad Ducem Curlandiæ; sed in Moscoviam, ibidem Commissa sibi exequuturus, amandatus erat. Cur ergo pedem non protulit? Cur tunc temporis Generalitas Svecica, quoniam de ipsius salute imprimis agi videbatur, quod huic à Czareâ Majestate accessus fuerit permissus non urgebant? Quod si illud Dux impedivit? probetur: sin minus, cur ergo falsò accusatur? hæccine est gratia Duci debita? qui Legatum Czarij resolutionem sumptibus plus nimio diuturnis Rigæ expectantem, indeq; non invitatum sed sponte suâ ad se venientem, tantâ humanitate lauto & liberali, proratione loci, hospitio per semestre exceptum, & quod excurrit, hospitaliter tractavit.

Nullam causam habuit, de eorum negotijs sollicitum esse, sed quantum potuit, sibi ab illis, quoniam aliena erant cavens, ijsdem se intricare noluit. Interim quoties Legatus ad Palatinum Moscoviticum literas daturus erat, ad transferendas easdem tabelliones concessit, quandoq; etiam eos, quos ablegaverat devehendos curavit. Verùm, ut Dux Legato vel Palatino Tabellarium sese offerret, res Duci indigna, quippe qui præfati Nasczokin Secretarium Piontkowski, quamprimum accesserat, citra

nullam

ullam moram, Legatum novis celetibus instructum, subsequi curavit. Verum quoniam Legatus Anglicus Moscovitæ Resolutionem diutius expectare nolens, initio Grubinum Domum Ducalem & deniq; in Prussiam sese recepit; Duci porro non constat, an prænominatus Secretarius ad illum venerit, an etiam mandato quodam instructus fuerit, nec ne.

Optimus Princeps, secundum notoriam suam Prudentiam erga Legatum de statu Svecico nec ipse sinistrè sensit nec per suos in Auglia sentire iussit; nulli prorsus, quod Coronæ Svecicæ suspectum vel noxium esse possit, negotio, implicitus; quapropter rabula iste, cum contrarium & quicquid alias à stapulâ, & negotijs Anglicis Mytaviam deportandis, asserat; vel probare, vel ad rubedinem usq; pudefieri tenetur, Commenta reliqua sine ullo fundamento, ab eodem tam audacter allegata, responsione indigna censemus, imprimis, cum nullatenus speremus, supradictum Dominum Legatum commentitiæ hujus relationis, autorem esse.

Hoc autem imprimis admirandum, quî tam temerè homo hic scribere audeat, Ducem inter Svecos & Moscovitas se Mediatorem obtulisse; quod commentum inter alia maxime est inverecundum, & contrarium, è paulo antepositis elucescit.

Pacem Svecorum cum Moschis Dux nec promovit, nec impedivit; quippe cujus partium non erat, ejusmodi negotijs sese involvere: nec ea, propter Legatos ad Czarem, ut falso dicitur, sed interpretem suum, Mercatorem Rigensem, hominem simplicem, ablegabat & in gratitudinis tesferam, quod S. Majestas, sibi suoq; Ducatui concessâ semel Neutralitatis, hucusq; fuisset servantissima, pulchrum pretiosumq; tentorium obtulit, annexo petito, ut hac Neutralitate porro fruliceret.

Somnia quod concernit, de Ducis, Nasczokini, & Gonsiewsky Triumviratu; istiusmodi molitio Duci nunquam in mentem venit; quod sufficienter, ut putamus demonstratum est. Domini Nasczokin & Gonsiewski verò seipsos excusare noverint. Summa: Qui purè Svecicus esse recusat, is ab ejuscemodi hominibus omnis perfidiæ est insinuandus. Cæterum Duci exprobratur Dominum Gonsiewski scil: & connivente & auxiliante Curlandiæ Duce in Livoniam commeasse; Et quamvis nec hoc fuerit probatum, sciendum tamen; Dominum Gonsiewski, cum Dux Goldingæ commoraretur, tacitè priusquam vel ullus esset de ipso adventante rumor, observato tamen transitu, antea cum Comite, Magno inito, Dunam Palatino Nasczokini opera ferente, trajecisse;

cirat

citra omnem Ducis notitiam, alimentorumq; præstationem, usque dum Dominus Gonfiewski Legionibus quibusdam prope civitatem Rigam, circum circa dispositis, literasq; ad Ducem datis, pro Exercitu annonam postulare, quam, si Dux recusaret, milites, violenta manu fore allaturos. Quod si ergo licitum erat Domino Lawenhauptio, propè Radziviliski pedem figenti, Exercitui ex universa Semigalliâ ad lubitum Præfecti annonæ, commeatum adportare, quod tamen Neutralitatis Instrumento non insertum; quî ergo injustum esset, quod proprietarij Domini & Reip. Copijs necessaria suppeditata fuerit annona, & postmodum binâ vice, Exercitui Lithuanico propè Bauskum bonis tamen modis, impertita; & illud ex hoc fundamento, quod antea Svecis multoties plus annonæ erogatum esset.

Quæ aliàs à Moscoviticis Commissarijs, nomine Majestatis Czarrianæ, quæque à Palatino Nasczokin, de Duce conquesto dicta feruntur; hæc omnia Svecica sunt figmenta, & nunquam probari poterunt. Præterea certum est, nec Czarrianæ Majestatis Commissarios subcelso ejusdem nomine, per Palatinum Nasczokin sermones ejusmodi fictitios miscere potuisse: contrarium quippe & hoc apparet; quod in primis Armistitij tricennalis tractatibus Palatinus Nasczokin, nomine Czarrianæ Majestatis, Ducis in integrum restitutionem constanter urserit; quæ à parte Syecorum promissa quidem, pro inveterata autem apud illos consuetudine, non servata est.

Ex his omnibus, cuilibet, in neutram partem inclinanti, evidenter apparet; quantoperè Syecorum more culpam in partem offensam transferendo, nefandum hoc Christianoq; in dignum facinus, omnivario prætextu colorando, universo Orbi monstrum sub specioso titulo ostendendo, defudatum sit: ut vel nemo aliud crederet, quàm illos verè religiosos & Christianos, benè sibi conscios, nulli injuriosos, optimum verò Ducem impensè aliàs afflictum hâc ratione etiam culpandum, ludibrioq; exponendum esse.

Ulterius scribit Rabula hic Regi Sveciæ ad tam periculosam correspondentiam præcavendam, satis causâ habuisse, Ducem ad tempus incustodiam abducendi; non animo nocendi, sed à malo quasi abstrahendi; Egregia sanè Protestatio actui contraria! Ut vos Deus perdat, dignamq; labore mercedem solvat, quia aliàs beneficia gratis non exhibetis.

Porro inquit, nihil prorsus de pretiosis Duci subtractum, sed omnia relictæ esse: Si Dijs placet! cum non solum universo Ducatu est exutus, in quo ita dispositum, & pro lubitu actum & factum, omnes Reditus de facto sublari. aliquot mille lastæ frumentorum, tot naves, & mobilia è Præfecturis abducta, imò tota Principis Crojenfis massa hæreditaria, quam 100000. Imperialium summam superantem, piæ memoriæ, Curlandiæ Principis Vidua Domina Elisabetha Magdalena nata Ducissa Stetini Pomeranorum in arce Doblehn reliquerit, quæ in unam computata plusquam in Millionis quantitatem excrescunt, vi sublata sint. Ducis generosi equi, carpenta, abrepti. Nonne hæc pretiosa sunt? Profecto non arengæ, vel alij pisces fustuarij. Quæ omnia si ad certam redigantur summam, Auri aliquot tonnas exæquarent; exceptis illis, quæ postmodum è Ducis & Ducissæ relictis, consignatisq; conclavibus Duglassius Rigam deportari jussit; Et quod maximè detestandum, si tanta erga Ducem benevolentia erat? cur ergo in Ecclesijs honestisq; conventibus, nominis ejus recordatio penitus interdicta, quasi è hominum memoria abolenda? Hinc liquet, omnes illorum conatus & actiones meras fraudes & circumventiones esse. Et hi sunt Sverici illi fructus, quorum postquam maturuere, commesturo mortem consciscit. Porro Regem inquit: Commissum à Douglassio in Principem processum improbare; sed audi quisquis es, si hoc verum? quare Rex displicentiam suam in Douglassio non ipso opere contestatur, aliàs non tam parcus est in projiciendis hominum capitibus, veluti spheris, sed videtur facti ipsum pudere.

Pergit Tenebrio interrogando: Quare Duci Riga aliò commigrandum fuerit? nimirum quod non habità ratione tam civilis tractationis non prætermiserit Dux seditiones in Curlandià concitare; cum quibus non minus colluctandum fuit. Verum quodnam hujus disterij fundamentum? vel quonam tempore hoc factum; vel si factum; an omninò injustum? Vindicta enim est juris naturalis, quæritur autem, postquam à Douglassio ad locum tam ignobilem & ignominiosum, in quo omnes ipsi, ad correspondendum via præclusa deductus esset; quis tunc temporis Polonos Prussosq; concitaverit? Douglassum putativum Curlandiæ Ducem è Curlandia & Semigallia tam celeri fugà profligarent; quis Schwartzhoffium pariter, & cœcum Valentium (prout illum Sveci appellant) infectari Douglassium jussit? qui ipsi ad Rigam usque comites extremam dedere

dedere unctionem? Justo id Dei judicio factum, unico illos & residuo quod tenent fortalizio Bauske, eliminaturo, & desolatam carissimam, tamen Deo terram, à Basilde olim sic nominatum, à Sveticis illis infectis purgaturo & liberaturo.

Et parum tibi actionem hanc cerussanti adminiculantur Exempla & similia allegata, Legislatores enim: Non Exemplis sed legibus judicandum esse statuunt. Verum itaq; & indubitatum permanet, optimum, omniq; culpa vacantem Ducem, unacum illustrissima conjuge omniq; Ducali familia, Deo invitò, legibus omnibus prohibentibus, contradicente fide, manu & sigillo, dolosè & fraudulentè captivatum, è Ducali sede sua, Ducatuq; in custodiam abductum esse; ita ut facinus hoc nefandum à nemine defendi nec ullo tegumento vestiri possit.

Ut tamen, detractà nefando huic facinori larvâ, & super inducto illo varijs caloribus picto operimento relecto; potissimæ Causæ, quibus Rex Sveciæ ad ejusmodi detestandum Suæq; Regia Majestate laudatissima, Generositate, humanitate mansuetudine, & justitia indignum facinus impulsus; cuilibet cognitæ sint, paulo sequentes erunt. Regni Svecici Status hodiernis imprimis temporibus ita comparatum esse, constat, quod Regnis non inferioribus, sed præcipuis, etiamsi ab his, intuitu potentix & reddituum multis distet parasangis; annumerari velit; hinc factum, ut, cum prioribus diuturnioribus germaniæ bellis Præfectos & Officiarios magnos compensandi medijs Regnum destitutum, superbis eos titulis donarint, plures creando Comites & Barones, quam Universa Svecia Nobiles haberet.

Isti ergo Titulum absque Vitulo consequuti, Romani Imperij Comitibus nihil cedentes, Comitatus & Baronatus suos pari cum illis passu ambulare voluerunt, felici quidem successu, usq; , dum Germanorum delicta nondum absorpta essent: Quibus verò consumptis, & novo in Svecia Coeparum-Comitatulo tantos sumptus non subministrante, ceu famelici Lupi, circumspicientes, an quicquam aucupandum esset, ut vel simili, quo antehac in Germaniâ, & olim contra Moschos feliciter successit modo, rapias illud, & capias exercere possent. Primò se Poloniæ regnum, illiq; adjacentes Provinciæ offerebant quamvis earundem portæ & recessus firmo sexvicennalis armistitij repagulo obserati essent; tamen, hi Lupi per limen Cuniculos agentes, Januâ & pessulis contractis, appetitum &

stomachos jejunos, loco piscium fustuariorum, optimis & pinguibus caponibus farcire ordiebantur, splendidis Capitaneatibus amplisq; peculijs ad se raptis, prædando & spoliando insigniter; cum verò illud à stomacho, vix decoctum, evomituri essent; oculis in Curlandiæ Ducatum conjecsis, adeo suis affectibus indulgebant, ut id sibi solum negotij datū viderentur, splendidam hanc nobilemq; Provinciam suæ potestati, jurisdictioni vel, ut vocant, devotioni subjicere. Erat equidem hæc Provincia & Ducatus perpetuo à Christina Reginâ concessio Neutralitatis jure firmiter observata; optimus quippe Princeps, illiusq; subditi huic confidebant. Verum sicut hi lupi sexvicennalis Armistitij Portam vi & fraude defringebant, similiter & hic factum. Initio Neutralitatem illam, omnis generis inventionibus, novis actionibus mundanæq; gloriæ repræsentationibus, magnis promissis suffodiebant, utrum Ducem bonis modis allecere, ipsiq; tragulam injicere possent? & hoc frustrati medio, violenter irrumpebant, & datos Regia manu salvos Conductus, & jurejurando promissa rejiciebant, prout de his plura in fide Svecicâ extant & uberius hæc deducta sunt.

Ac primum illos ad hæc ipsius loci situatio impellebat siquidem avidâ mente Maris Balthici Dominiū expetebant, quò, omni tempore tuta illis ad Ducatum Borussiae esset reflexio, tandemq; pro lubitu ad obruendam Lithuaniam patulæ ipsis darentur fores.

Secundò, opima, præda, quam tota totius Regionis Nobilitas, ut & quam plurimi Lithuani aliquot ante annos in arcem Ducalem conjestam, ibidem Moschorum irruptionem Veriti seposuerant, de quibus per Exploratorem Crusium, tum temporis Mytoviæ residentem, & curiosè hæc observantem certiores facti, ferventi hujus rapinæ desiderio æstuabant.

Tertiò, non illos latebat, in hocce Ducatu egregios florere Nobiles; qui à teneris tam intra, quàm extra Patriam armis assueti, se Viros præstiterè, quorum fortitudinem officiaq; promptissima in bellis Germanicis ipsimet experti. Ipsa Regio, divinâ quadam gratiâ, Ducis etiam curâ & providentiâ tam Germanis, quam Rusticis Indigenis satis populosa erat. Status Oeconomicus in Univerâ Regione optimè erat constitutus. Maxima pars Nobilium pingvibus prædijs habitabat, quorum redditus, viginti & triginta millia florenum, partim magis, partim minus æquabant; Civitates utut, aspectu parvæ & mediocres, mercaturæ & negotiationibus operam dantes nummis & victu abundabant: Hæc omnia cum Svecis ariderent

derent, pudore omni absterſo opportunum rati ſunt, illud vulgare exercere: ſive raptum, ſive captum, modò mihi ſit aptum.

Svetici Statiſtæ rem ad calculos revocato, ſibi pollicebantur, ex ijs, Mytoviam, Bauskum, Doblenum inq; alias civitates congeſtis bonis, non ſolum ſtipendia Militibus debita, perſolvi, ſed defectum Exercitus compleri, novos conſcribi, & egregium formari Exercitum poſſe Nobilium itidem inſvetis duplicibus, imò triplicibus ſervitutibus Equitum, pariter, etiam Dimachis uſuri: Nobilibus verò primarijs officijs præſectis, veterem tandem inſonandam cantilenam: Veteres migrate coloni. Cives & ruſticos conſcribendos, nolentes compellendos eſſe, Principis Nobiliumq; prædijs contributiones imponendæ, opimiora prædia, caduca & prohibitu donativa declaranda & hac ratione media nunquam deſutura ſatisfaciendi præſectis, & formandi Exercitus viginti millium virorum, quibus initio non Lithuaniam ſed Pruſſiam adoriri, & Electori, (cum Exercitu Cæſareano & Unitorum Hoſſatiam, & Judlandiam expellendorum Svecorum gratia petenti,) diverſionem facere, animus erat; Quibus Wurtzius è Pomerania adunitis ſibi & corraſis copijs ſeſe adjungeret & Electorem adoriri decreverant. Verum hunc Conatum & Actum perducere ipsis, videbatur impoſſibile, antequam Mytaviam totumq; Ducatum ſubiugaſſent cum neque robore Exercitus prout tunc temporis erat, id aſſequi liceret; Id circò Douglaiſſius & Helmſfeld ſincerationibus, Aſſecurationibus, execrationibus Ducem ſecuritati donare, & ſub hoc prætextu tam fraudulenter Arcem urbemq; occupare optime noverant. Quia verò nihilominus Principis præſentia illorum Conatui contrariari videbatur, præſertim cum Dux quamvis captivus ſe Svecis ſubjicere minime vellet, compelle intrare in ipſum exercebant, optimum Ducem una cum laudatiſſima Conjuge, liberis, totaq; familia in Scapham conjeſtos, primum Rigam, abducendo periculum facturi interea, num primò Conſiliarios & per Conſiliarios Ducem, cum Nobilitate ad Sveticas partes pertrahere poſſent, ſiquidem ſatis intellexerant, Ducem partes eorum amplexum majori efficaciâ & effectu ad metam perveniendi ipsis, cooperari poſſe; Cum verò hoc quoque conſilium falleret, laudatiſſima Familia à bellatoribus quibusvis ſatis ærumnarum antea perpeſſa, in nullum tamen injuria omnibus liberalis & æqua Rigam, inde ad Svecorū ergaſtulū ac Sophroniſterium, Ivanogrodum deducenda erat?

Hoc factio, horrenda publicabant decreta, igne, gladijs, Sanguine, alijsq; tormentis referta, quibus Nobiles ad Sveciam devotionem compellentes, à fidelitate, quæ legitimo atque à Deo ipsis ordinato Magistratui Patriæq; erant obstricti, serio dehortabantur, rusticis mandando, ut inobedientes Dominos suos, pro infensissimis hostibus haberent, hoc est, occiderent, jugularent, in premium tanti laboris ipsis insignia promittebantur privilegia; Utq; Rusticos ad tantam crudelitatem eo magis promptiores redderent. Douglassius stylum Calendarij Juliani introducebat, tanquam Jacobæam Scalam, quâ ejusmodi latrones una cum jussoribus longeq; celeberrimus Evangelicæ Religionis Defensoribus cælum ascendere possent, prout hæc omnia ex annexo eorum Vniversali, quod jam in promptu haberi potuit, pluribus cognosci potest.

Hæc veræ & Principales causæ sunt detestandi Processus contra, optimum pacisq; amantissimum Curoniæ Ducem, qui bona fide cum illis, cohabitans venenosas serpentes quasi in sinu suo sub detestabili Neutralitatis specie fovit. Hæc illa gratia pro tantis beneficijs & officijs, Sveciæ Legatis, Generalibus, superioribus & inferioribus Ministris imò in genere omnibus iter facientibus liberaliter exhibitis, quod non tantum Ducem, captivitati dederint, Ducatu privarint, omnia devastaverint, prædaverint, multa prædia Nobilia peregrinis donaverint, sed etiam propter Diocesim Piltensem Regis Sveciæ scitu & consensu à Duce plus, quam 50000. Imperial. extorserint, & quamvis Eviçtio sanctè fuerit subscripta, nihilominus tamen ad se rapuerint & devastaverint. En Svecorum beneficia, hæc est gloriosa tam gloriosi Regis remuneratio, ita sanctè, imò jurejurando promissa manus, sigillum & fides servantur,

Hinc mirum non esset, si Creaturæ irrationales de Svecorum perfidia ad Deum suspiria emittant, ut Samsonis Vulpes in justam Vindictam Regno Svecico immisæ, Bona, domosq; eorum in cinerum acervos mutando par pari referrent; Justissimus quippe Deus aliqua ex parte in Livonia, Ingria, alijsq; locis iræ suæ divinæ teste jam declarato, impofterum poenarum mensuram explere noverit.

Judicet ergò quilibet, cui oculi & sensus Svecici affectus nebulâ non sunt obducti. Iudicet sincerè Univerſus terrarum Orbis. Iudicet laudatissima Regina Christina, de his tam celebratissimis Christianis, qui coram hominibus adeo se purgare, & Innocentiam & sanctitatem jactitare norût,

ac si

ac si meram hausissent aquam lustralem ; quàm crudelissimè & barbare cum Innocentissimo & pijsimo Duce, Illiusq; è tam amplissima familia, prognatâ virtuosissimâ conjuge, dulcissimisq; liberis egerint, & quam irreverenter prælaudatissimæ Reginæ subscriptio, & Sigillum à Successore in gratiarum actionem pro coronâ, Sceptroq; sponte oblato habita & observata sit.

Sac. Reg. Majestatis Sveciæ Consiliarius intimus,
Generalis Campi-Marescallus &
Consiliarius bellicus

Robertus Douglas.

OMnibus & Singulis Provincia Incolis sufficienter notum & manifestum est, quâ ratione Sac: Regia Majestas Dominus & Rex noster Clementissimus, gravissimis de causis Ducatus Curlandia Fortalitia, ut & illustrissima Celsitudinis Personam custodia asservare coactus, & mediante divino auxilio illa intentio ad Effectum deducta fuerit. Spem quidem conceperamus, Incolas ante publicato Universali, utpote Evangelicos obsecuturos, prædictæ R. Majestati Christianissimi & Evangelici Regis jurisdictioni se subjecturos & in hujus Provincia tranquillitatem conditiones commodas arrepturos esse. Quia verò Curlandici & Semigallici Nobiles non habitâ ratione favoris, suæ Religionis addictis aliâs debiti, in Patriæ ruinam Lithuanos & Samogitas, qui aliâs fines & terminos Patriæ non transgressi essent, hanc in Regionem adducere, conati ipsiq; primi Regis Sveciæ Præsidarios in Dobleno & Neoburgo obsidere & oppugnare ausi sunt; & eâ se ratione Reg. Majestatis & Corona Sveciæ hostes declararunt. Inde sufficientes tandem superunt rationes, prænominatos Nobiles ceu publicos hostes more bellico hostiliter tractandi, & summo jure adversus illos agendi. Quia verò sæpius nominata Reg. Majestas, omnesq; ejusdem Ministri, neq; Christiani sanguinis effusione, neq; aliarum Regionum devastatione delectantur; Idcirco, quantum in nobis, quantumq; fieri potest cruentosam in hac Evangelica Provinciâ sanguinis profusionem declinare tentamus. Quapropter iteratâ & superflua vice omnes & singulos prænominatos Ducatus hujus Curlandia & Semigallia Incolas, tam Nobiles, quàm Officiarios & Cives serîo, benivolentissimè tamen adhortamur; ut illi, qui præsertim falsâ persuasione ad sedi-

tionem commoti sunt, sibi paratam adhuc Regis gratiam amplectantur, & citra
 moram saepius laudata R. Majestatis Svecia protectione acceptatâ perditissimo pro-
 posito illorum qui rebelles totam Provinciam funditus pervertere conantur, non annu-
 entes, sed quantum fieri poterit, illis resistentes, quam ocyus ad nos redeant. Ea
 ratione omnis Regia benevolentia, bonorum conservationis, omniumq; immunita-
 tum certiores esse possunt. Vulgus etiam Rusticum seriò monere volumus, ut à mili-
 tum nostrorum Jugulatione abstineant, nullamq; Nobilibus refractariis in tam hostili
 proposito obedientiam praestent; Nomine S. Reg. Maj. Sveciae promittentes subditis
 seu Rusticis illis, qui Nobiles, rebelles tanquam hostes S. R. Majestatis & Coronae
 Sveciae armatâ manu aggressos, illos sive vivos, sive occisos ad commissum Nobis Exer-
 citum ducturi sunt, libertatis privilegia concessuros. Deniq; nomine saepius dictae
 Reg. Majestatis Regis ac Domini nostri Clementissimi, omnibus reverendis Ecclesiae
 Christi Ministris porro potum facimus, ut Juliani Calendarij, usq; uti in alijs
 R. Majestatis omnibus, Evangelicis Provincijs, in hanc etiam Regionem introducatur,
 & ex nunc Gregorianum abrogetur. Quod cuiq; dictum est! Confirmationis
 ergo manu propria subscripsimus, consuetog; nostro Sigillo obsignavimus.

Datum Mytavia 4. Decembr, Anno 1658.

Robert Douglas.

L. S.

